

Allvarlig kritik mot en rådman vid Attunda tingsrätt för det sätt på vilket han avfattat domen i ett brottmål m.m.

Beslutet i korthet: I ett brottmål var en man åtalad för att ha misshandlat sin hustru. Hustrun har till JO anmält att domaren inte agerade opartiskt. I beslutet får domaren allvarlig kritik. Han har brutit mot bestämmelsen i 1 kap. 9 § regeringsformen om att en domstol ska iaktta saklighet och opartiskhet genom att dels i domen, under rubrikerna Bakgrund och Domskäl, redovisa irrelevanta omständigheter och formulera sig på sätt som varit ägnat att framkalla tvivel på rättens opartiskhet, dels ställa irrelevanta frågor till hustrun under tingsrättens huvudförhandling.

Anmälan

AA framförde i en anmälan klagomål mot rådmannen BB vid Attunda tingsrätt och uppgav att han inte hade agerat opartiskt i ett mål om misshandel i vilket AA var målsägande. Enligt hennes uppfattning visade sig BB:s bristande opartiskhet dels i hur han hade utformat domskälen, dels i hur han agerade vid huvudförhandlingen i målet.

Utredning

Bl.a. Attunda tingsrätts dom i mål B 7507-09 och Svea hovrätts dom i mål B 4621-10 begärdes in och granskades.

Av utredningen framgick att CC åtalades för att i slutet av september 2009 ha misshandlat sin dåvarande hustru AA, som biträdde åtalet och förde skadeståndstalan. Tingsrättens dom, som meddelades den 10 maj 2010, inleds med ett avsnitt rubricerat "Bakgrund" i vilket redogörs för händelser som föregick den åtalade gärningen. Bl.a. anges följande.

Ett par veckor före bröllopet hade de ett planeringsmöte inför bröllopet i vilket AA och CC deltog som huvudpersoner. AA bröt emellertid överraskande upp innan mötet var slut. Den föregivna anledningen var att hon skulle träffa en gammal tjejkompis. Händelsevis blev AA och hennes sällskap på kvällen sedda av en av CC:s kamrater. Det visade sig då att AA:s sällskap ingalunda var någon gammal tjejkompis utan den välbeställda hedgefondförvaltaren DD, från Lidingö. De är bekanta sedan halvtannat år tillbaka.

[- -]

Allteftersom tiden gick och han inte hörde något ifrån AA blev han orolig. Kvällen övergick till natt. Han oroade sig för att allt kanske inte stod rätt till och började ringa till hennes två mobiltelefoner, som hon emellertid inte svarade på. Han fortsatte med att skicka flera SMS, och frågade bl.a. var hon var. Enligt vad AA uppgivit vid förhör under förundersökningen stängde hon då av telefonen. Enligt vad hon istället uppgivit vid huvudförhandlingen tog batteriet i den ena telefonen slut. Att hon även hade den andra telefonen med sig hävdar hon att hon inte tänkte på. Hon trodde då att hon omöjligen kunde få fram ett meddelande till sin uppenbart oroliga man. Inte heller hade hon, enligt vad hon hävdat, tänkt på att hon kunde låna en telefon av DD. De hade grillparty i trädgården. Hon åt och drack och trivdes i C:s sällskap och lät sig inte störas av sin äkta man. Numera är det DD som är hennes manliga kärlek.

Vidare anges i avsnittet rubricerat "Domskäl" bl.a. följande.

Vad därefter gäller örfilen är den medvetet utdelad i hastigt mod som en reaktion på AA:s beteende. Först hade hon, under förespegling om att hon skulle gå ut med några kamrater, avböjt CC:s förslag om att tillbringa kvällen med honom och hans arbetskamrater men lovat att träffa honom senare under kvällen. Sedan hade hon svikit honom genom att ge sig i lag med den, som AA nu bekräftat, uppvakande DD, i hans villa på Lidingö, och tillbringa inte bara hela kvällen utan också hela natten hos denne DD. Vidare hade hon gjort sig oanträffbar på sina telefoner, på vilka, CC, som med rätta anade oråd, oroligt och med stigande svartsjuka hade sökt henne. När AA till slut behagade komma hem och CC ifrågasatte hennes beteende fick han till svar av sin hustru att hon inte behövde berätta med vem eller var hon varit. I skenet av AA:s beteende är det högst begripligt att CC blev kränkt, arg och förtvivlad samt såsom en impulsreaktion utdelade örfilen.

[- -]

Gärningen kan, som försvararen påpekat, betecknas som ett typiskt "Crime Passionell", dvs. ett brott som förövats under inflytande av starka känslor, t.ex. svartsjuka. I länder som t.ex. Frankrike skulle nog saken inte ha gått till åtal. I andra länder, med mera patriarkaliskt synsätt, hade CC:s reaktion bedömts som både påkallad och lämplig med hänsyn till AA:s beteende. Men, som åklagaren mycket riktigt påpekat, har den svenska lagstiftningen ett helt annat synsätt. Här bedöms, som i detta fall, hustruns kränkningar mot mannen generellt ha mindre betydelse. Det är således inte givet att ett sådant beteende hos hustrun som det aktuella ursäktar en örfile från mannen.

[- -]

Enligt tingsrättens mening har AA betett sig grovt kränkande mot CC. Hon har därmed försatt honom i sådan sinnesrörelse att han haft starkt nedsatt förmåga att kontrollera sitt handlande. Detta har betydelse som förmildrande omständigheter vid bedömningen av straffvärdet.

Tingsrättens dom överklagades av samtliga parter. Hovrätten noterade inledningsvis i sin dom, som meddelades i februari 2011, att tingsrätten i sin dom tecknat en bakgrund som inte var neutralt hållen och att detta kom till uttryck i bl.a. ett antal formuleringar som innehöll värderande inslag som var klart negativa för AA:s del. Hovrätten hänvisade i detta sammanhang till formuleringar som ovan återgetts. Vidare påpekade hovrätten att bakgrunden dessutom innehöll vissa uppgifter som inte var ostridiga och omständigheter som inte var relevanta för prövningen av åtalet.

Ärendet remitterades till tingsrätten för yttrande över domskälens utformning. Det skulle därvid framgå om det kan anses lämpligt eller förenligt med kravet på

saklighet och opartiskhet i den dömande verksamheten att utforma domskälen på det sätt som skett. Vidare angavs att frågeställningen avsåg vad som antecknats under rubrikerna "Bakgrund" och "Domskäl".

Tingsrätten (lagmannen EE) kom in med ett remissvar till vilket fogades ett yttrande från BB samt en CD med ljudupptagning av de förhör som hölls vid tingsrättens huvudförhandling i det aktuella målet.

BB uppgav i huvudsak följande.

Mitt agerande under huvudförhandlingen

Jag anser att mitt agerande under huvudförhandlingen präglades av saklighet och oväld. Jag höll en lågmäld men bestämd ton i ledningen av förhandlingen. Jag tillbakavisar helt anmälares påstående. Vid uppspelning av de inspelade förhören hörs jag momentant och dessa fragment ger en viss bild av hur förhandlingen förlöpte. Förhören återopas i dessa delar till styrkande av att min processledning varit oklanderlig.

Domskälen utformning (innefattande såväl "Bakgrund" som "Domskäl")

Den tilltalade, CC, hävdade att den misshandel som han stod åtalad för hade utlösts av att hans hustru, AA, hade betett sig på ett så mot honom kränkande sätt att detta gjort honom till den grad svartsjuk att han svårligen kunnat besinna sig varför detta skulle beaktas.

Försvaren gjorde en exposé över hur s.k. Crime Passionel-brott uppfattades världen över. Åklagaren redogjorde för den svenska rättsuppfattningen. Jag återgav sedan i domskälen parternas respektive redovisningar. Detta parti av domen ska inte uppfattas som någon bedömning och värdering rätten gjort. Där åsyftas endast att redovisa parternas olika synsätt.

Tingsrätten måste särskilt beskriva och bedöma de grunder och omständigheter som försvaren uttryckligen gjort gällande för ansvarsfrihet eller strafflindring. Eftersom CC hävdade att AA betett sig olämpligt före den åtalade händelsen och att detta beteende fått honom att tillfälligt tappa självkontrollen, vilket skulle tillmätas betydelse, behövde jag redogöra fylligt för makarnas förhållanden i tiden före den aktuella händelsen och vid denna.

Jag hävdar att det händelseförlopp som redovisas i hela domen innefattande, de avsnitt som har rubrikerna "Bakgrund" och "Domskäl", vilka JO särskilt har begärt yttrande om, mycket väl beskriver det faktiska händelseförlopp som har inträffat, sett utifrån de sakomständigheter makarna återberättade. Ordvalen i domen är ofta identiska eller näst intill med de uttryck som användes av aktörerna t.o.m. i de mera ifrågasatta partierna av domen. AA har själv lämnat vissa uppgifter som kan uppfattas som något negativa för henne. Av dessa har jag i bakgrunden återgivit några för att spegla förhållandena. Domen redovisar emellertid sanningen så nära den går att komma på bevismaterialet i målet. Jag återopar de inspelade förhören, in extenso, till stöd för min uppfattning. Domen är saklig.

Enligt allmän rättsuppfattning har det beteende AA, som nygift hustru uppvisade, betydelse för hur bedömningen av CC:s handlande bör bedömas.

Det förtjänar att nämnas att jag visat återhållsamhet med att redovisa märkliga omständigheter som AA möjligen kunde tänkas stöta sig på eftersom de gick utanför vad som var av egentlig betydelse i målet. Sålunda har jag inte redovisat att AA inte anser sig vara särskilt nära vän med DD samtidigt som hon medger att hon har en relation med DD. Inte heller har jag gått in på någon bedömning av trovärdigheten på grund av avvikelser på känsliga punkter mellan uppgifter lämnade vid polisförhör under förundersökningen jämfört med de uppgifter AA lämnade under

huvudförhandlingen, vilka försvararen tydliggjorde vid korsförhör med henne. Jag har inte heller redovisat CC:s oemotsagda påståenden att AA krävde gottgörelse i form av en ny Mercedes (uttalat utom inspelningen). Jag anser sammantaget att jag visat AA tillbörlig hänsyn vid utformningen av domskälen.

Sammanfattningsvis anser jag att domens utformning ligger inom de skrivtekniska gränser och det skön som – med beaktande av de övergripande kraven på saklighet och opartiskhet – bör tillåtas domaren som författare. Möjligen kan domen uppfattas som att den beskriver ageranden som är något aparta men dock sanna. Eftersom svaranden och målsäganden starkt framhållit sådana moment gentemot varandra måste de redovisas. Om detta har kommit att prägla domen är emellertid orsaken därtill att söka i parternas eget agerande. Inte i den språkliga utformning jag gett domen. Någon sådan prägel har inte varit åsyftad.

EE anförde följande.

Svaret på frågan är att det under rubrikerna ”Bakgrund” och ”Domskäl” finns ord och uttryck som ger intryck av att tingsrätten inte är saklig och opartisk. Exempel på detta har tagits upp i hovrättens avgörande av målet och finns i de avsnitt som citeras i JO:s skrivelse.

Det är givetvis inte lämpligt att domare i en dom använder ord och uttryck som gör att det uppstår tvivel om domstolens opartiskhet. Det äventyrar förtroendet för domstolarna.

Domen är från maj 2010. Sedan en tid tillbaks har BB och jag en dialog om utformningen av domar. I detta ingår att det i vad som anges vara ”Bakgrund” i princip endast ska tas upp sådant som är ostridigt mellan parterna, vilket innebär att värderande ord och uttryck inte kan finnas med om de inte omfattas av båda parter. En annan del av dialogen är vikten av att i dömandet inte bara vara opartisk utan också att det ska återspeglas i hur domen utformas. En viktig punkt här är att i domen tydligt skilja på vad som är domstolens bedömning respektive vad en part anför. Eftersom det uppenbarligen finns en oklarhet kring dessa frågor avser jag att fortsätta dialogen.

AA yttrade sig över remissvaret.

Bedömning

Inledning

Av den inhämtade utredningen har framgått att tingsrätten, genom rådmannen BB, formulerat domskälen i en brottmålsdom på ett sätt som medfört att en av parterna upplevt att domstolen brustit i opartiskhet. Även BB:s agerande vid huvudförhandlingen i målet har av den ena parten upplevts som att tingsrätten brustit i opartiskhet.

Domen i dess helhet, förutom domslutet och domsbilagorna, är fogad till detta beslut, bilaga 1.

Inledningsvis kan nämnas att BB:s sätt att avfatta domskälen i ett familjerättsligt mål tidigare har varit föremål för JO:s granskning. Dåvarande chefsjustitieombudsmannen Mats Melin uttalade i ett beslut den 15 november 2010 bl.a. att BB i domskälen i det målet uttryckt sig högst olämpligt och på ett sätt som varit ägnat att framkalla tvivel på rättens opartiskhet. Mats Melin fann vidare att BB i domskälen inte hade redovisat vad han grundat sina slutsatser på och att domskälen således inte heller var utformade på ett sätt som är förenligt med vad som

föreskrivs i 17 kap. 7 § 5 rättegångsbalken, RB. Ärendet överlämnades till Statens ansvarsnämnd som i ett beslut den 3 maj 2011 ålade BB disciplinpåföljd för tjänsteförseelse i form av en varning (för en närmare redogörelse för JO:s och Statens ansvarsnämnds nu nämnda beslut se JO 2011/12 s. 39).

Rättslig reglering

Enligt 1 kap. 9 § regeringsformen ska en domstol i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet. Bestämmelsen omfattar inte bara hur en sak rent faktiskt har handlagts och vilka verkliga skäl som ligger bakom ett beslut eller ett annat handlande från en domstol. Även hur domstolens agerande uppfattats är av betydelse. Man talar ibland om en subjektiv och en objektiv sida av grundlagsbestämmelsen. Det subjektiva är hur domstolen själv anser sig ha agerat medan det objektiva är hur domstolens agerande kan uppfattas utifrån (se Bull och Sterzel, Regeringsformen – en kommentar, 2010, s. 59).

Texten under rubriken Bakgrund

Jag kan i likhet med hovrätten konstatera att den i domen tecknade bakgrunden ger intryck av att inte vara neutralt hållen. Redan det avsnitt som inleder domen innehåller uppgifter och formuleringar som ger uttryck för en nedvärderande uppfattning om målsäganden AA:s person och hennes handlande i tiden före den i målet aktuella gärningstidpunkten. Hovrätten har som exempel på formuleringar som enligt hovrättens mening – som jag instämmer i – innehåller värderande inslag som är klart negativa för AA:s del, angett ”Det visade sig då att AA:s sällskap ingalunda var någon gammal tjejkompis utan den välbeställda hedgefondförvaltaren DD, från Lidingö.” och ”Hon åt och drack och trivdes i DD:s sällskap och lät sig inte störas av sin äkta man. Numera är det DD som är hennes manliga kärlek.”. Det är tämligen uppenbart att dessa i viss mån raljanta och insinuerande formuleringar kan uppfattas som att AA, enligt tingsrättens mening, är en moraliskt klandervärd person. Såväl formuleringarna i sig som det förhållandet att dessa anges i ett avsnitt skilt från tingsrättens bedömning av sakfrågorna i målet måste anses ägnade att inge AA uppfattningen att rätten varit negativt inställd till henne.

Det kan vidare knappast råda något tvivel om att flera av uppgifterna som anges i bakgrunden inte har haft någon som helst relevans för prövningen av sakfrågorna i målet. Jag har mycket svårt att se någon godtagbar anledning till att det i domen tagits in uppgifter om t.ex. DD:s yrke och ekonomiska förhållanden.

Texten under rubriken Domskäl

Jag vill framhålla att min granskning inte avser tingsrättens bedömning i de frågor i sak som var föremål för prövning i det aktuella målet, dvs. frågor om skuld, påföljd och skadestånd. Såvitt gäller min granskning av tingsrättens dom förtjänar det dock att nämnas att hovrätten vid sin överprövning av domen fann bl.a. att misshandelsbrottet inte hade föregåtts av något sådant beteende från AA:s sida som var relevant för bedömningen av straffvärdet.

Utan att ta ställning till de sakfrågor som tingsrätten hade att bedöma i målet kan jag inte annat än att konstatera att domskälen i vissa delar har formulerats på ett helt oacceptabelt sätt. Beskrivningen av målsägandens "beteende" gentemot den tilltalade präglas av en moraliserande ton utan någon juridisk relevans och ger intryck av att rätten låtit sin bedömning styras av personliga och känslomässiga värderingar snarare än av sakliga kriterier. Även vad som i domskälen anges om att gärningen i andra länder "med mera patriarkaliskt synsätt" hade "bedömts som både påkallad och lämplig" framstår i detta sammanhang som rent stötande.

Förhöret med AA under tingsrättens huvudförhandling

AA har också i sin anmälan anmärkt på BB:s agerande under huvudförhandlingen. Jag har tagit del av ljudupptagningen av de förhör som hölls vid tingsrätten. I slutet av förhöret med AA ställde BB frågor till AA. Frågorna avsåg detaljer om DD och dennes ekonomi samt detaljer om hur AA och DD hade planerat att tillbringa kvällen. Upplysningar om detta kan knappast ha varit av betydelse för prövningen av åtalet. Av ljudupptagningen framgår även att AA i samband med förhöret ifrågasatt relevansen av en del av frågorna och jag hyser, som framgått, för egen del stor förståelse för hennes reaktion. Självklart måste rättsens frågor till förhörspersoner vara genomtänkta och relevanta samt formulerade på ett sätt som inte riskerar att ge upphov till misstankar om att domstolen redan tagit ställning för den ena parten.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis anser jag att BB brutit mot bestämmelsen i 1 kap. 9 § regeringsformen om att en domstol ska iaktta saklighet och opartiskhet genom att dels i domen, under rubrikerna Bakgrund och Domskäl, redovisa irrelevanta omständigheter och formulera sig på sätt som varit ägnat att framkalla tvivel på rättsens opartiskhet, dels ställa irrelevanta frågor till AA under tingsrättens huvudförhandling.

Att en domstol iakttar saklighet och opartiskhet vid handläggning och avgörande av mål och ärenden är i en rättsstat av avgörande betydelse såväl för den enskildes rättsäkerhet som för allmänhetens förtroende för rättskipningen. Jag ser därför allvarligt på BB:s agerande. Som angetts ovan har Statens ansvarsnämnd i ett beslut den 3 maj 2011, efter en anmälan från dåvarande chefsjustitieombudsmannen i november 2010, ålagt BB en varning för hans utformning av domskälen i ett familjerättsligt mål. EE har också uppgett att hon för en dialog med BB om utformningen av domar. Mot denna bakgrund finner jag inte anledning att vidta någon annan åtgärd än att rikta allvarlig kritik mot BB.

Ärendet avslutas.

Bilaga 1

Tingsrättens dom, förutom domslut och domsbilagor (namn på parter m.fl. här anonymiserade)

BAKGRUND

Handelsmannen CC och mäklarassistenten AA var vid tiden för den aktuella händelsen ett par. De hade känt varandra i ca tre år. Hon har varit gift tidigare och har två barn från det första äktenskapet. Envar av AA och hennes exman har barnen hos sig varannan vecka. Hon bor i lägenhet på *(gatunamn här utelämnat; JO:s anmärkning)* i Vallentuna.

CC och AA planerade att bygga en villa för det gemensamma framtida boendet. Han sålde sin bostadsrätt och köpte en villatomt. Tillsammans kontaktade de ett husbyggnadsföretag och var vid den tiden inne i ett intensivt planeringsstadium för bygget. Han ordnade ett tillfälligt boende för sig hos sin mor i Stockholm.

CC och AA gifte sig med varandra lördagen den 12 september 2009. Två veckor senare inträffade den händelse som nu är föremål för åtal. Bl.a. denna händelse blev upphov till definitiv separation mellan dem och har nu resulterat i ett pågående mål om äktenskapsskillnad med löpande betänketid. Betänketiden på grund av hennes minderåriga döttrar med sin tidigare man, nu 10 respektive 13 år gamla.

Redan före giftermålet hade CC och AA irriterat sig på varandra på grund av, som båda upplevde, motpartens för relationen oroande kontakter med personer av motsatt kön. AA irriterade sig bl.a. på att CC varit mycket tydlig med att han även efter ingått äktenskap skulle fortsätta att träffa sina kvinnliga vänner. En sådan är FF, numera boende i Paris, som besöker Sverige och Stockholm en gång om året och då brukar träffa CC och hans kamrater. En träff med bl.a. FF, i form av en båttur under glada och uppsluppna former samt därefter en barrunda vid Stureplan i Stockholm, hade ganska nyligen ägt rum. Detta resulterade i missnöje och upprördhet från AA:s sida, i synnerhet som sällskapet inför henne och andra visade tydliga tecken på att vara bakfulla dagen efter, vilket hon skämdes för. Hon uppfattade träffen som ”en dubbeldate”.

CC och AA fortsatte båda trots allt sina förberedelser för bröllopet. De kände sig, enligt vad de hävdar, förälskade i varandra. Ett par veckor före bröllopet hade de ett planeringsmöte inför bröllopet i vilket AA och CC deltog som huvudpersoner. AA bröt emellertid överraskande upp innan mötet var slut. Den föregivna anledningen var att hon skulle träffa en gammal tjejkompis. Händelsevis blev AA och hennes sällskap på kvällen sedda av en av CC:s kamrater. Det visade sig då att AA:s sällskap ingalunda var någon gammal tjejkompis utan den välbeställda hedgefondförvaltaren DD, från Lidingö. De är bekanta sedan halvtannat år tillbaka.

Fredagen den 25 september 2009 skulle CC gå ut efter arbetet med sina arbetskamrater och bl.a. spela bowling. Han bjöd med AA som emellertid avböjde. Hon hade andra planer och sade att hon skulle gå ut med några kamrater. Möjligen

skulle DD vara med. I själva verket skulle hon och DD ensamma åka hem till hans villa på Lidingö och spendera kvällen och natten tillsammans. Hon hade även lovat att träffa CC senare under kvällen. Var detta skulle ske var dock inte bestämt, antingen hemma i CC:s mammas lägenhet i Stockholm eller i AA:s lägenhet i Vallentuna. Att hennes löfte till CC inte skulle kunna uppfyllas måste tidigt ha stått klart för AA.

CC hade kommit hem från bowlingkvällen till sin mammas lägenhet ganska tidigt på kvällen. Allteftersom tiden gick och han inte hörde något ifrån AA blev han orolig. Kvällen övergick till natt. Han oroade sig för att allt kanske inte stod rätt till och började ringa till hennes två mobiltelefoner, som hon emellertid inte svarade på. Han fortsatte med att skicka flera SMS, och frågade bl.a. var hon var. Enligt vad AA uppgivit vid förhör under förundersökningen stängde hon då av telefonen. Enligt vad hon istället uppgivit under huvudförhandlingen tog batteriet i den ena telefonen slut. Att hon även hade den andra telefonen med sig hävdar hon att hon inte tänkte på. Hon trodde då att hon omöjligen kunde få fram ett meddelande till sin uppenbart oroliga man. Inte heller hade hon, enligt vad hon hävdade, tänkt på att hon kunde låna en telefon av DD. De hade grillparty i trädgården. Hon åt och drack och trivdes i DD:s sällskap och lät sig inte störas av sin äkta man. Numera är det DD som är hennes manliga kärlek.

Vid 01:15 tiden på natten meddelade AA, via SMS, sin man att hon skulle ta en taxi hem. Det gjorde hon inte. CC hade nu blivit så orolig att han åkte hem till AA:s lägenhet i Vallentuna, dit han hade nyckel. Han lade sig i vardagsrumssoffan och väntade samt somnade. Vid 03:15 tiden skickade AA ett SMS till CC och frågade om hon skulle åka hem till honom och sova där. Eftersom han inte var vakent missade han meddelandet. När hon inte fick något svar åkte hon hem till bostaden i Vallentuna. Han vaknade när hon, alltjämt påverkad av rusgivande medel, kom in i sin lägenhet. Då utspelade sig de händelser som nu är föremål för åtal.

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har yrkat ansvar å CC för misshandel av normalgraden i enlighet med ansökan om stämning, domsbilaga 1.

Målsäganden AA har biträtt åtalet samt yrkat skadestånd av CC i enlighet med domsbilaga 2.

CC har erkänt ringa misshandel men bestritt det enskilda anspråket. Endast ranteyrkandet har vitsordats som skäligt i och för sig.

UTREDNINGEN I MÅLET

Målsäganden och den tilltalade har hörts. Dessutom har på åklagarens och målsägandens begäran vittnesförhör hållits med målsägandens granne, GG. Förhören har tagits upp med ljud och bild och finns tillgängliga i domstolarnas datasystem. Någon fullständig redovisning därav görs inte i domen. Som skriftlig

bevisning har åklagaren och målsäganden åberopat utdrag ur journalanteckningar för AA, domsbilaga 3.

Enligt AA kom hon vid ca 03:30-tiden lördagen den 26 september 2009 in i sin hall och såg där CC:s skor. Hon förstod genast att han var i lägenheten. CC vaknade och kom emot henne och ropade ”var i helvete har du varit”. Rätt som det var fick hon en knuff mot bröstpartiet och ”flög” mot en garderob samt hamnade därefter på klinkergolvet. Hon slog i svanken, ryggslutet samt ena armen. Hon satte sig upp på en bänk. CC gav henne då en örfil på höger kind. Hon reste sig, lämnade lägenheten och ringde på hos grannen, GG, som släppte in henne. Under förmiddagen begav hon sig till Danderyds sjukhus bl.a. för att dokumentera sina skador. Hon fick värktabletter. Hon vände sig också till en kvinnojour. Sedan såväl sjukvården som kvinnojouren rått henne att polisanmäla sin man för misshandel gjorde detta men med tvekan. Efter händelsen hade hon ont i svanken i ca en månad. Det var psykiskt och känslomässigt jobbigt. På kvällen hörde CC av sig och bad om ursäkt. Hon bestämde sig emellertid efter några dagar för att bryta förhållandet och skilja sig.

CC: Hans hustru, AA, kom hem vid 04:15-tiden. Hon var onycter. Han blev arg och frågade var hon varit. Hustrun tyckte inte att hon behövt höra av sig tidigare eller ens berätta vem hon varit med eller var hon varit. Hon sade sedan att hon varit hemma hos DD på middag. Detta hade han inte trott om sin hustru. Om DD varit enbart en vän hade väl AA bjudit honom till bröllopet, men det hade hon inte gjort. CC kände sig ledsen, orolig och kränkt. De råkade i gräl och han puttade lätt till henne på hennes ena axel. Hon föll omkull. Hennes onykterhet bidrog till att hon var ostadig på benen och föll. Det slutade med att han gav henne en örfil. Det var mycket olyckligt. Han har aldrig älskat någon så som han älskade AA. Han saknar nu inte bara henne utan även hennes barn.

GG har omvittnat bl.a.: När AA på natten ringde på dörren och kom in till henne var hon så rädd att hon skälvde. Hon klagade på att hon hade ont i baken. Hon var röd på sin högra kind. De tog fram en påse frysta grönsaker och höll mot kinden för att motverka svullnad. AA fick sova på soffan. På morgonen följdes de åt till Danderyds sjukhus och vidare till kvinnojouren. Personalen på båda ställena anmodade AA att polisanmäla saken.

DOMSKÄL

I målet är ostridigt att CC vid tillfället ifråga först knuffat AA och sedan utdelat en örfil mot henne. Vad först beträffar knuffen är inte visat att CC haft ett direkt uppsåt att skada AA. Den omständigheten att hon, såsom påståtts av CC och som inte heller förnekats av AA, varit påverkad av berusningsmedel när hon kom hem och varit ostadig på benen kan mycket väl ha bidragit tillfallet mot golvet. CC har inte insett att hon skulle dråsa omkull. Han kan därför inte fällas till ansvar för misshandel i den delen.

Vad därefter gäller örfilen är den medvetet utdelad i hastigt mod som en reaktion på AA:s beteende. Först hade hon, under förespegling om att hon skulle gå ut med några kamrater, avböjt CC:s förslag om att tillbringa kvällen med honom och hans arbetskamrater men lovat att träffa honom senare under kvällen. Sedan hade hon svikit honom genom att ge sig i lag med den, som AA nu bekräftat, uppvaktande DD, i hans villa på Lidingö, och tillbringa inte bara hela kvällen utan också nästan hela natten hos denne DD. Vidare hade hon gjort sig oanträffbar på sina telefoner, på vilka, CC, som med rätta anade oråd, oroligt och med stigande svartsjuka hade sökt henne. När AA till slut behagade komma hem och CC ifrågasatte hennes beteende fick han till svar av sin hustru att hon inte behövde berätta vem hon varit med eller var hon varit. I skenet av AA:s beteende är det högst begripligt att CC blev kränkt, arg och förtvivlad samt såsom en impulsreaktion utdelade örfilen. Det har inte visats annat än att AA:s besvär på grund av örfilen varit tämligen försumbara. Något blodvite har inte uppkommit. Tingsrätten bedömer örfilen som ringa misshandel.

CC har tidigare lagförts endast för några smärre trafikförseelser.

Gärningen kan, som försvararen påpekat, betecknas som ett typiskt "Crime Passionell", d.v.s. ett brott som förövats under inflytande av starka känslor, t.ex. svartsjuka. I länder som t.ex. Frankrike skulle nog saken inte ha gått till åtal. I andra länder, med mera patriarkaliskt synsätt, hade CC:s reaktion bedömts som både påkallad och lämplig med hänsyn till AA:s beteende. Men, som åklagaren mycket riktigt påpekat, har den svenska lagstiftningen ett helt annat synsätt. Här bedöms, som i detta fall, hustruns kränkningar mot mannen generellt ha mindre betydelse. Det är således inte givet att ett sådant beteende hos hustrun som det aktuella ursäktar en örfil från mannen

Åklagaren har bedömt att hustruns eventuella kränkningar mot mannen i vart fall inte är grova, vilket krävs för att särskilt beakta dessa i förmildrande riktning vid bedömning av straffvärdet. Istället ska enligt åklagaren sådana omständigheter som att gärningen är begången av en nära anhörig person på vilken målsäganden ska kunna förlita sig på samt dessutom i målsägandens hem, som ska vara en säker plats, ha större betydelse för straffvärdet.

Enligt tingsrättens mening har AA betett sig grovt kränkande mot CC. Hon har därmed försatt honom i sådan sinnesrörelse att han haft starkt nedsatt förmåga att kontrollera sitt handlande. Detta har betydelse som förmildrande omständigheter vid bedömningen av straffvärdet. Påföljden kan därför bestämmas till ett lågt bötesstraff.

SKADESTÅND

AA har yrkat skadestånd för kränkning av hennes personliga integritet och för sveda och värk avseende såväl fysiskt som psykiskt lidande.

Endast allvarliga kränkningar ersätts. Det är med hänsyn till AA:s inledande egna kränkningar gentemot CC tveksamt om hans kränkning i form av en örfil är så

allvarlig att den är skadestånds grundande. Händelsen ägde emellertid rum i hennes och döttrarnas hem. Trots att AA och CC var gifta sammanbodde de ännu inte. Med hänsyn till att hennes hem ska anses vara en fredad zon får gärningen anses berättiga till ett mindre skadestånd för kränkning. Beloppet bestäms till 5 000 kr. Tingsrätten finner inte visat att någon ersättningsbar skada i övrigt vållats. Yrkandet om skadestånd för kränkning för sveda och värk avseende fysiskt och psykiskt lidande lämnas utan bifall.

Ränteyrkandet har vitsordats.

ÖVRIGA FRÅGOR

CC ska enligt lag åläggas att betala en avgift till brottsofferfonden.

Försvararen och målsägandebiträdet ska tillerkännas begärda ersättningar. Kostnaden ska stanna på staten.